

สรุปผลการดำเนินงาน โครงการติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค
โรคพิษสุนัขบ้า โรคปากและเท้าเปื่อย และโรคเฮอร์ปิกเซพติซีเมีย ประจำปี 2562

ผลการดำเนินงาน

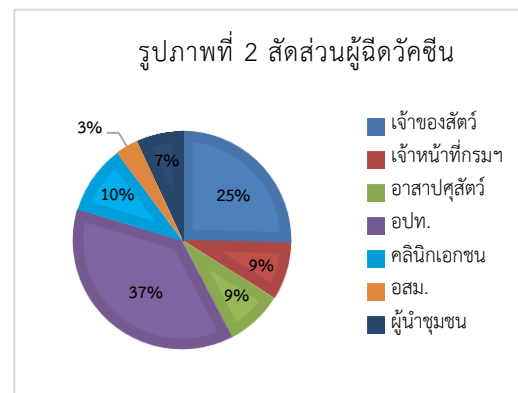
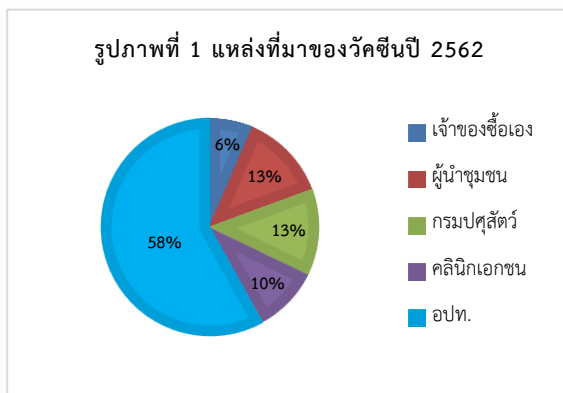
การดำเนินงานโครงการอยู่ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง เดือนกันยายน 2562 ซึ่งเป้าหมายวัคซีนหลักที่ทำการติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในครั้งนี้ คือ โรคพิษสุนัขบ้า โรคปากและเท้าเปื่อย และโรคเฮอร์ปิกเซพติซีเมีย โดยสามารถสรุปแยกเป็นภาพรวมรายละเอียดพื้นที่ปศุสัตว์ได้ดังนี้

พื้นที่ปศุสัตว์เขต 1

ดำเนินการทำแบบสอบถามใน 2 จังหวัด จังหวัดละ 1 อำเภอ ได้แก่จังหวัดลพบุรี อำเภอพัฒนานิคม (พบการระบาดของโรคปากและเท้าเปื่อยเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 และจังหวัดสระบุรี อำเภอพระพุทธบาท (พบการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561)

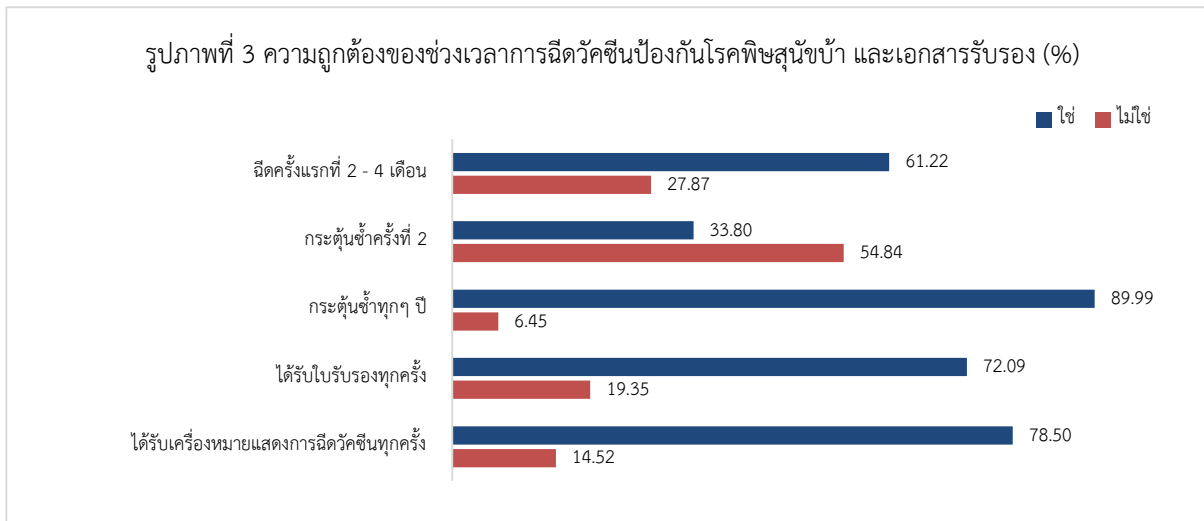
1. การดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

จากการสุ่มติดตามการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 1 ในเจ้าของสัตว์รวมทั้งสิ้น 62 ราย เลี้ยงสุนัข 27 ราย เลี้ยงแมว 11 ราย เลี้ยงทั้งสุนัขและแมว 24 ราย พบสุนัข 179 ตัว ฉีดวัคซีนแล้ว 143 ตัว (79.89%) แมว 119 ตัว ฉีดวัคซีนแล้ว 107 (89.91%) สาเหตุที่ทำให้สัตว์บางส่วนไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าส่วนใหญ่เนื่องจาก สัตว์มีอายุน้อย ลักษณะการเลี้ยงส่วนใหญ่ (58.62%) เป็นการเลี้ยงแบบปล่อยตลอดเวลา ไม่มีการจำกัดพื้นที่

1.1 ความถูกต้องของช่วงเวลาการฉีดวัคซีน และการกระตุ้นภูมิคุ้มกัน

พบว่า มีเจ้าของสัตว์ 44 ราย (61.22%) ที่ดำเนินการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าให้สัตว์ในช่วงอายุ 2 - 4 เดือน และ 34 ราย (54.84%) ไม่ได้ดำเนินการฉีดวัคซีนกระตุ้นซ้ำหลังจากฉีดเข็มที่ 1

1.2 ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

ดำเนินการสอบถามจำนวน 7 ข้อ จากการประมวลผลพบว่าเจ้าของสัตว์เลี้ยงมีความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าดี มาก (ค่ากลางของข้อมูลตอบถูกต้องอยู่ที่ 6 ข้อ คิดเป็น 85.71%) โดยเจ้าของสัตว์มีความเข้าใจที่คาดเคลื่อนว่าสัตว์ที่ป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้ามีอาการดุร้ายเท่านั้น จำนวน 40 ราย (67.74%)

คำถามความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิดสามารถป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้ ใช่หรือไม่	85.25	14.75
สุนัข/แมวที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าจะต้องมีอาการดุร้ายเท่านั้น ใช่หรือไม่	32.79	67.21
อาการของโรคพิษสุนัขบ้าที่ท่านทราบเป็นอย่างไร	95.16	4.84
เมื่อสัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้วสามารถรักษาให้หายขาดได้ใช่หรือไม่	81.97	18.03
เชื้อโรคพิษสุนัขบ้าแพร่เชื้อผ่านทางน้ำลายใช่หรือไม่	95.00	5.00
หากท่านถูกสุนัข/แมวไม่ทราบประวัติกัดหรือข่วนผิวหนังจนมีเลือดออก ท่านจะไปพบแพทย์ทันที ใช่หรือไม่	93.44	6.56
กรณีวัว หรือ หมู ถูกสุนัขที่คาดว่า เป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัด แล้วตาย ท่านจะนำมารับประทานใช่หรือไม่	80.33	19.67

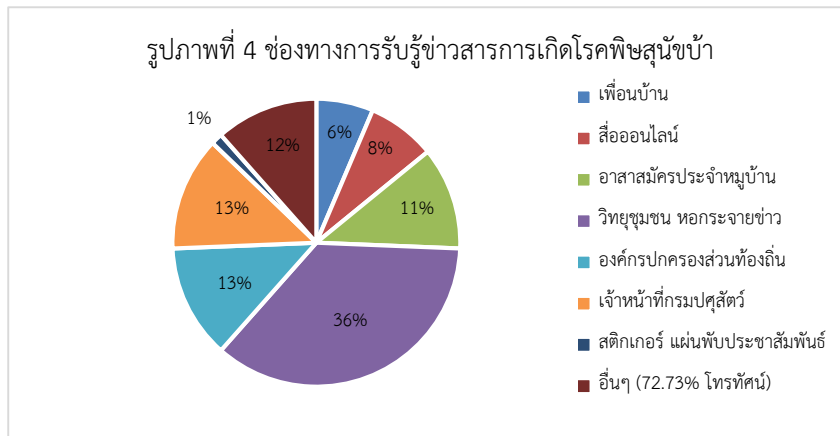
1.3 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานของ พรบ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2558

ดำเนินการสอบถามจำนวน 3 ข้อ จากการประมวลผลพบว่าเจ้าของสัตว์เลี้ยงมีความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายพื้นฐานของ พรบ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2558 ในระดับดี (ค่ากลางของข้อมูลตอบถูกต้องอยู่ที่ 2 ข้อ คิดเป็น 66.67%)

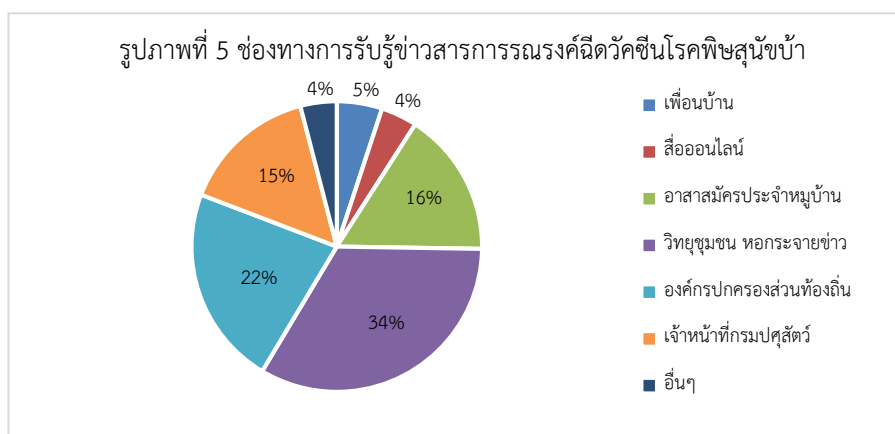
คำถามความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ พรบ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2558	ทราบ (ร้อยละ)	ไม่ทราบ (ร้อยละ)
หากไม่นำสุนัข หรือแมว ไปฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าถือว่าเจ้าของสัตว์ทำผิดกฎหมาย และต้องเสียค่าปรับ	41.94	58.06
ผู้ฉีดวัคซีนจะต้องเป็นนายสัตวแพทย์ สัตวแพทย์ และผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์เท่านั้น	56.45	43.55
หากไม่แสดงเครื่องหมายว่าสัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว (tag ห้อยคอ) ถือว่าผิดกฎหมาย และต้องเสียค่าปรับ	56.45	43.55

1.4 ข่าวสารการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า และข่าวสารการรณรงค์ฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า

จำนวนเจ้าของสัตว์ 62 ราย เคยได้รับข่าวสารการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า 43 ราย (69.35%) ไม่เคยได้รับข่าวสารการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า 19 ราย (30.65%) โดยผู้ที่เคยได้รับข่าวสาร โดยได้รับข้อมูลผ่านช่องทางต่อไปนี้

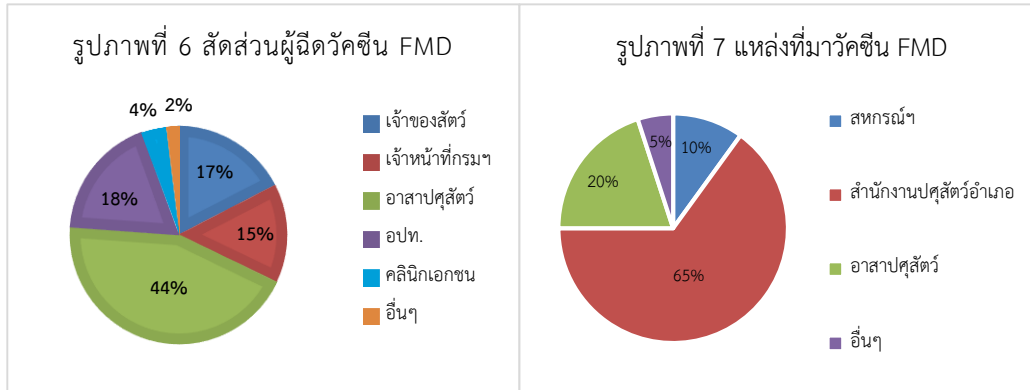
จำนวนเจ้าของสัตว์ 62 ราย เคยได้รับข่าวสารการรณรงค์ฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า 55 ราย (88.71%) โดยผู้ที่เคยได้รับข่าวสาร ได้รับข้อมูลผ่านช่องทางต่อไปนี้

2. การดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย และโรคคอบวม

2.1 การดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย

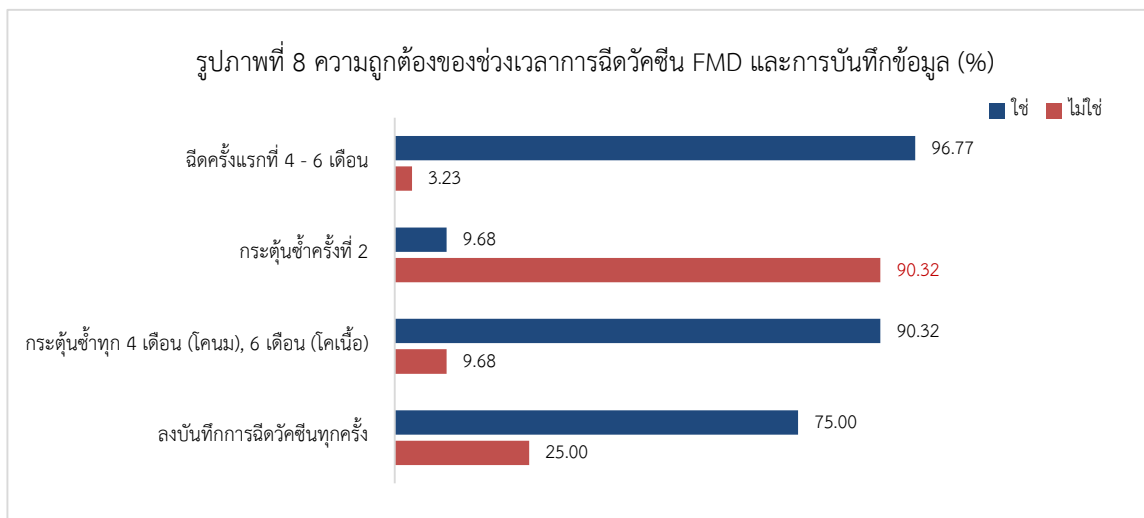
จากการสุ่มติดตามการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคปากและเท้าเปื่อยในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 1 ในเกษตรกรรวมทั้งสิ้น 34 ราย โคเนื้อ 2 ราย (35 ตัว) โคนม 33 ราย (1730 ตัว) กระบือ 1 ราย (23 ตัว) ฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย 32 ราย (94.12%)

จากการทำแบบสอบถามพบว่าเจ้าของสัตว์ 31 ราย (50%) เจ้าของสัตว์เป็นผู้ดำเนินการฉีดวัคซีนเอง จึงได้ทำการสอบถามความถูกต้องของการฉีดวัคซีนปรากฏว่า มีเจ้าของสัตว์ที่ดำเนินการถูกต้องคือ ฉีดวัคซีนเข้าบริเวณใต้ผิวหนัง ปริมาณ 2 ซีซี เช็ดทำความสะอาดบริเวณที่ฉีดด้วยแอลกอฮอล์ และเปลี่ยนหัวเข็มทุกครั้งจำนวน 11 ราย (35.48%)

2.1.1 ความถูกต้องของช่วงเวลาการฉีดวัคซีน และการกระตุ้นภูมิคุ้มกันโรคปากและเท้าเปื่อย

พบว่าเจ้าของสัตว์ 28 ราย (90.32%) ไม่ได้ดำเนินการฉีดวัคซีนกระตุ้นซ้ำหลังจากฉีดเข็มที่ 1

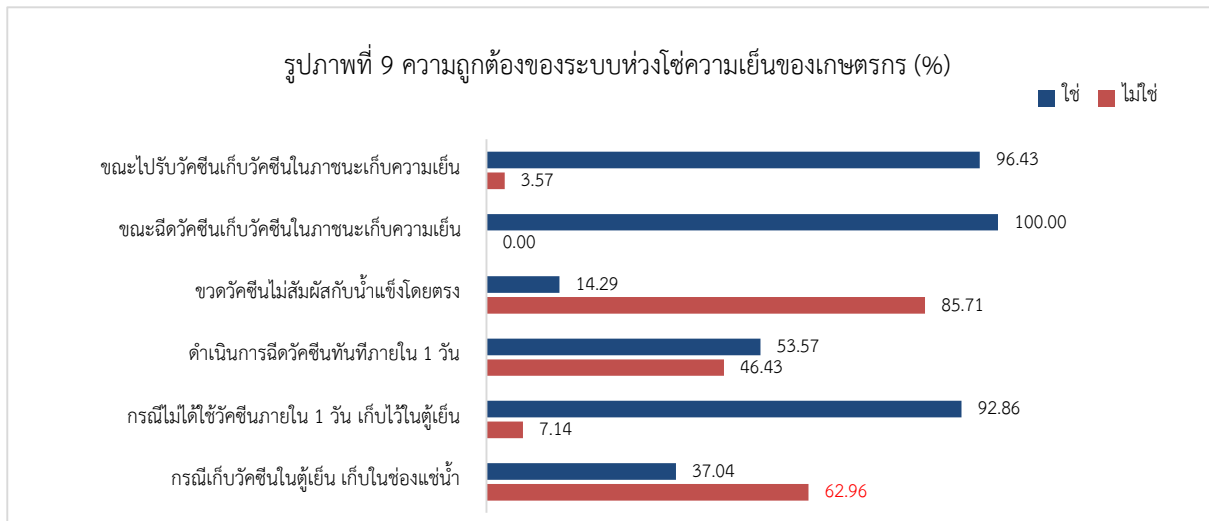

2.2 การดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคคอบวม

จากการสุ่มติดตามการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคปากและเท้าเปื่อยในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 1 ในเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือรวมทั้งสิ้น 1 ราย ซึ่งไม่ได้ดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคคอบวม

3. ระบบห่วงโซ่ความเย็นในกรณีที่เกิดการระบาดโรคระบาดวัคซีนมาดำเนินการฉีดเอง

เจ้าของสัตว์ และเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เคยรับวัคซีนมาดำเนินการฉีดเอง จำนวน 28 ราย (45.16%) และไม่
เคยรับวัคซีนมาดำเนินการฉีดเอง จำนวน 34 ราย (54.84%) ผู้ที่เคยรับวัคซีนมาดำเนินการฉีดเองมีการปฏิบัติดังนี้

4. ทศนคติต่อวัคซีนและการฉีดวัคซีน

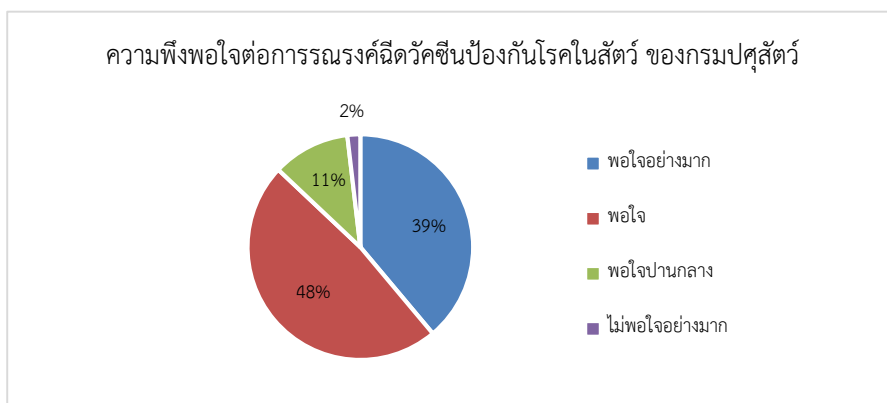
เกษตรกรดำเนินการตอบแบบสอบถามจำนวน 55 ราย พบว่าส่วนใหญ่ (53 ราย) คิดว่าการทำวัคซีนเป็นสิ่งที่
จำเป็น โดย 71.43% เชื่อว่าเมื่อฉีดวัคซีนให้สัตว์แล้ว สัตว์ยังสามารถเป็นโรคนั้นได้ แต่อาการจะไม่รุนแรงเท่ากับตัวที่
ไม่ได้ดำเนินการฉีดวัคซีน และเกษตรกร 26.78% มีความคาดหวังและเข้าใจว่าวัคซีนจะสามารถป้องกันโรคได้ 100%

5. ความพร้อมกรณีหน่วยงานรัฐไม่ได้สนับสนุนวัคซีน

เกษตรกร 40 ราย (75.47%) สามารถหาซื้อวัคซีนเพื่อฉีดป้องกันโรคในสัตว์ได้เองกรณีไม่ได้รับการ
สนับสนุนจากภาครัฐ และ 42 ราย (79.25%) สามารถฉีดวัคซีนให้สัตว์เองได้กรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการฉีดให้
แต่ส่วนใหญ่ 30 ราย (57.69%) มีความเห็นว่าเจ้าของสัตว์เป็นผู้ที่เหมาะสมในการฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ โดยส่วนใหญ่
ให้เหตุผลว่าสะดวกในการดำเนินการเนื่องจากเจ้าของสัตว์มีความคุ้นเคยกับสัตว์เลี้ยงของตนเอง

6. ความพึงพอใจและการประชาสัมพันธ์

สอบถามเกษตรกรจำนวน 54 ราย

เกษตรกรมีความเห็นว่าช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุด 3 อันดับแรก คือ หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ และอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน และอยากให้กรมปศุสัตว์เพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทาง
หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน และสื่อออนไลน์ เช่น ไลน์ และเฟสบุ๊ค ให้มากยิ่งขึ้น